

PENKTOKŲ ADAPTACIJA MOKYKLOJE

Tyrimą atliko psichologė Vika Ela Cieškė

Tyrimo tikslas

Atskleisti ir įvertinti penktokų adaptacijos ypatumus, numatyti galimas adaptacijos sėkmes ir nesėkmes, nustatyti vyraujančius tarpusavio santykius su mokytojais, bei įvertinti vyraujančią klasės mikroklimatą.

Psichosocialinė raida

Šis laikotarpis, tai ne tik perėjimas iš pradinės mokyklos į pagrindinę, bet ir pereinamasis laikotarpis iš jaunesniojo mokyklinio amžiaus į paauglystę (11–12 m.), kurio metu:

- atsiranda suaugusiesiems būdinų bruožų (**Fiziniai pokyčiai** – spartus augimas, lytinis brendimas. Išoriškai paaugliai atrodo kaip suaugę žmonės ir nori, kad aplinkiniai su tuo skaitytųsi)
- Keičiasi mąstymas, savęs vertinimas, poreikiai ir pan. (**Psichologiniai pokyčiai** – pakinta mąstymas, vertybių sistema, savimonė. Paaugliai ima galvoti apie ateitį, ieškoti atsakymų į klausimus „Kas aš?“, „Kuo aš tapsiu?“, „Kokia gyvenimo prasmė?“);
- Pasikeičia ugdymo proceso struktūra (atsiranda naujas mokymo turinys, padidėja jo apimtis, lygis, taikomi nauji mokymo metodai, kontrolė ir atsiskaitymo formos, skirtingi pedagogų reikalavimai ir daugybe kabinetų);
- kinta santykiai su tėvais, bendraamžiais (**Socialiniai pokyčiai** – vis didesnę jiems įtaką daro bendraamžiai. Jie siekia būti nepriklausomi, savarankiški. Nori būti išklaustyti, turėti galimybę garsiai pareikšti savo nuomonę įvairiais klausimais. Keičiasi ir suaugusiųjų reikalavimai paaugliams. Mokiniam neretai sunku įvertinti šiuos staigius pakitimus, juos nuolat lydi kritika ir įvairios bausmės tiek namuose, tiek mokykloje, o visa tai neigiamai veikia jų asmenybės vystymąsi, socialinį prisitaikymą).

Kas yra adaptacija?

Laikotarpis kuomet reikia prisitaikyti vadinamas adaptacija.

Adaptacija mokykloje apibūdinama kaip mokinio sugebėjimas prisitaikyti prie mokykloje egzistuojančių reikalavimų ir veikti bei turėti adekvačius santykius su jį supančia aplinka, t.y. mokykloje sukurtomis sąlygomis (Vaitkevičiūtė –Tumalovičienė, 2005).

Adaptacijos sėkmė priklauso nuo:

- individualių vaiko savybių (brandumo, savarankiškumo, gebėjimo bendrauti tiek su suaugusiaisiais, tiek su bendraamžiais);
- mokymo programos sudėtingumo;
- mokytojų bendradarbiavimo, supratingumo;
- emocijų savikontrolės;
- tėvų (artimųjų) palaikymo.

Barber ir Olsen ((Barber, Olsen, 2004; Fenzel, 2000), nurodė tokias mokinių adaptacijos problemų grupes ir konkrečiai patiriamus sunkumus:

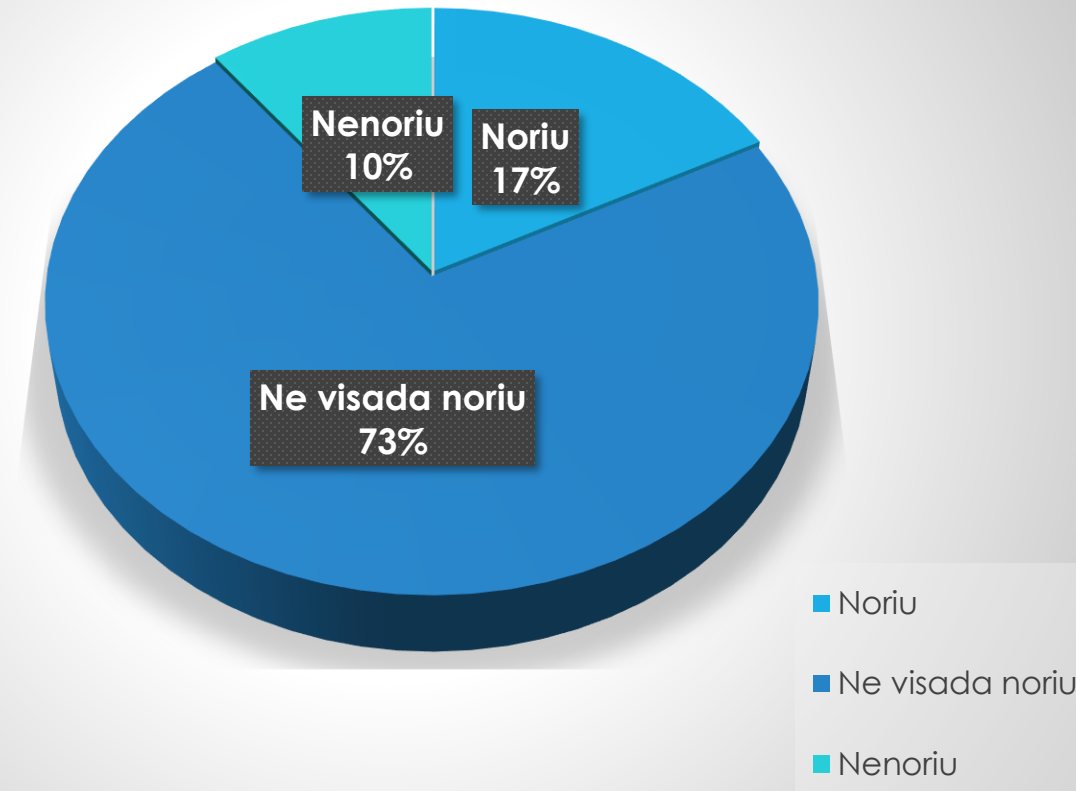
- *Akademiniai*: didesnis mokymosi krūvis, aukštesni mokymosi standartai, pablogėję pažymiai; kuo aukštesnė klasė ir mokymosi pakopa, tuo mažiau tiesioginio mokinių ir mokytojų bendravimo, palaikymo ir individualios pagalbos iš mokytojų ir administracijos;
- *Socialiniai*: sudėtingesni santykiai su bendraamžiais, daugiau mokyklinių nesutarimų;
- *Psichologiniai*: padidėję reikalavimai savarankiškai organizuoti savo pažintinę veiklą, daugiau streso, nerimo, depresijos, vienišumo išgyvenimo.

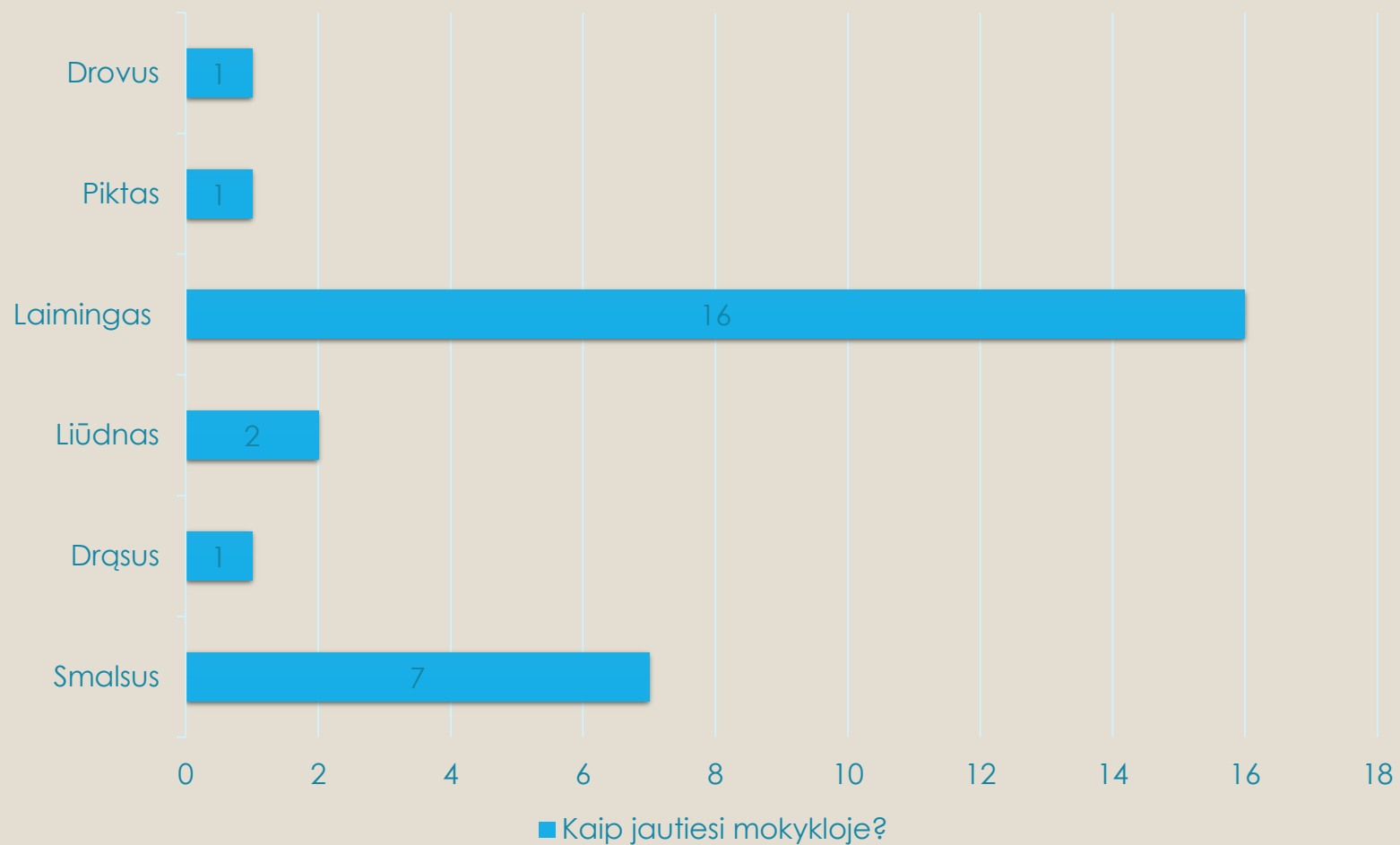
Tyrimo rezultatų analizė

Žemiau pateikiu anketos klausimų analizę

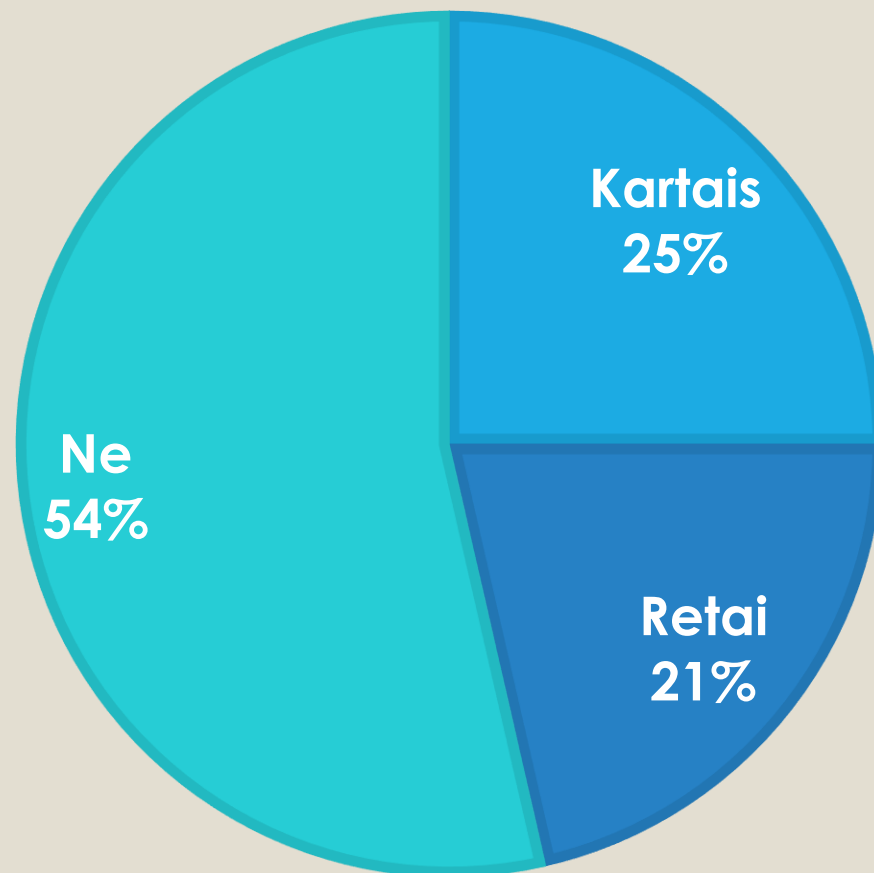
Ar nori eiti į mokyklą?

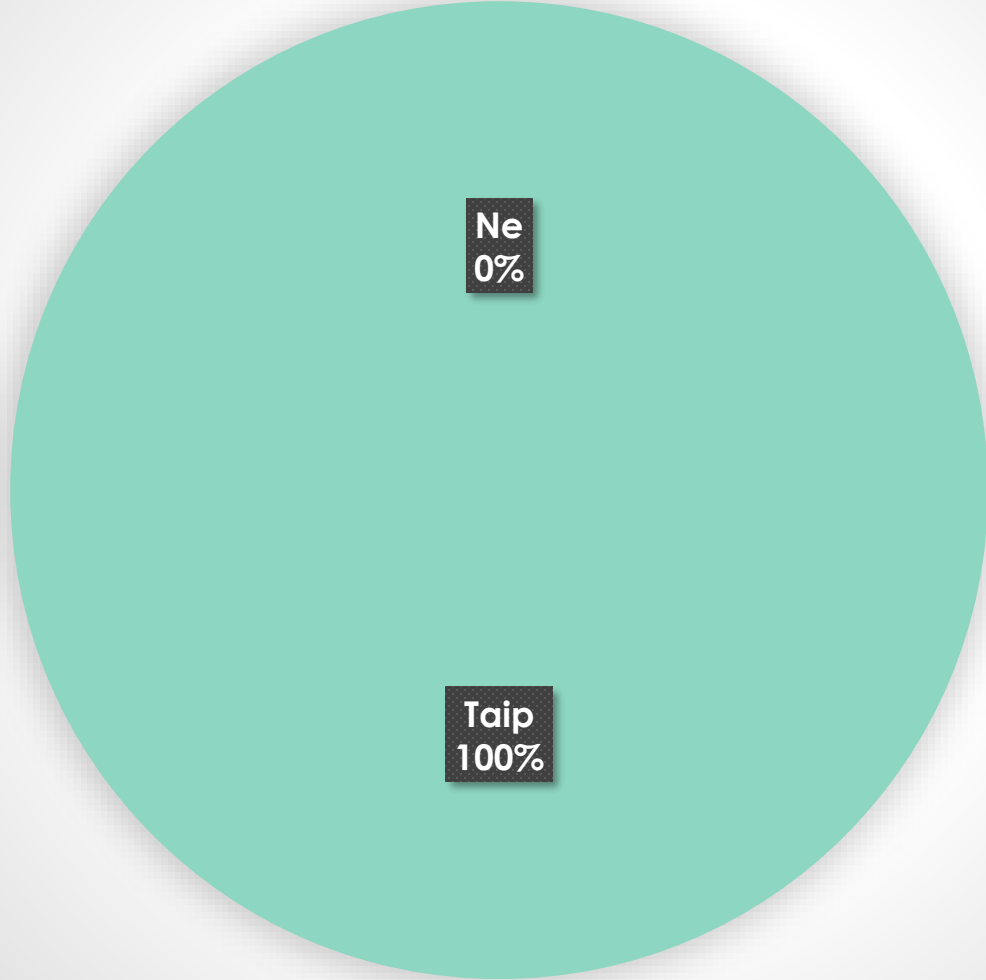
Kaip jautiesi mokykloje?

AR TAVE VADINA KLASĒJE NEMALONIAIS VARDAIS?

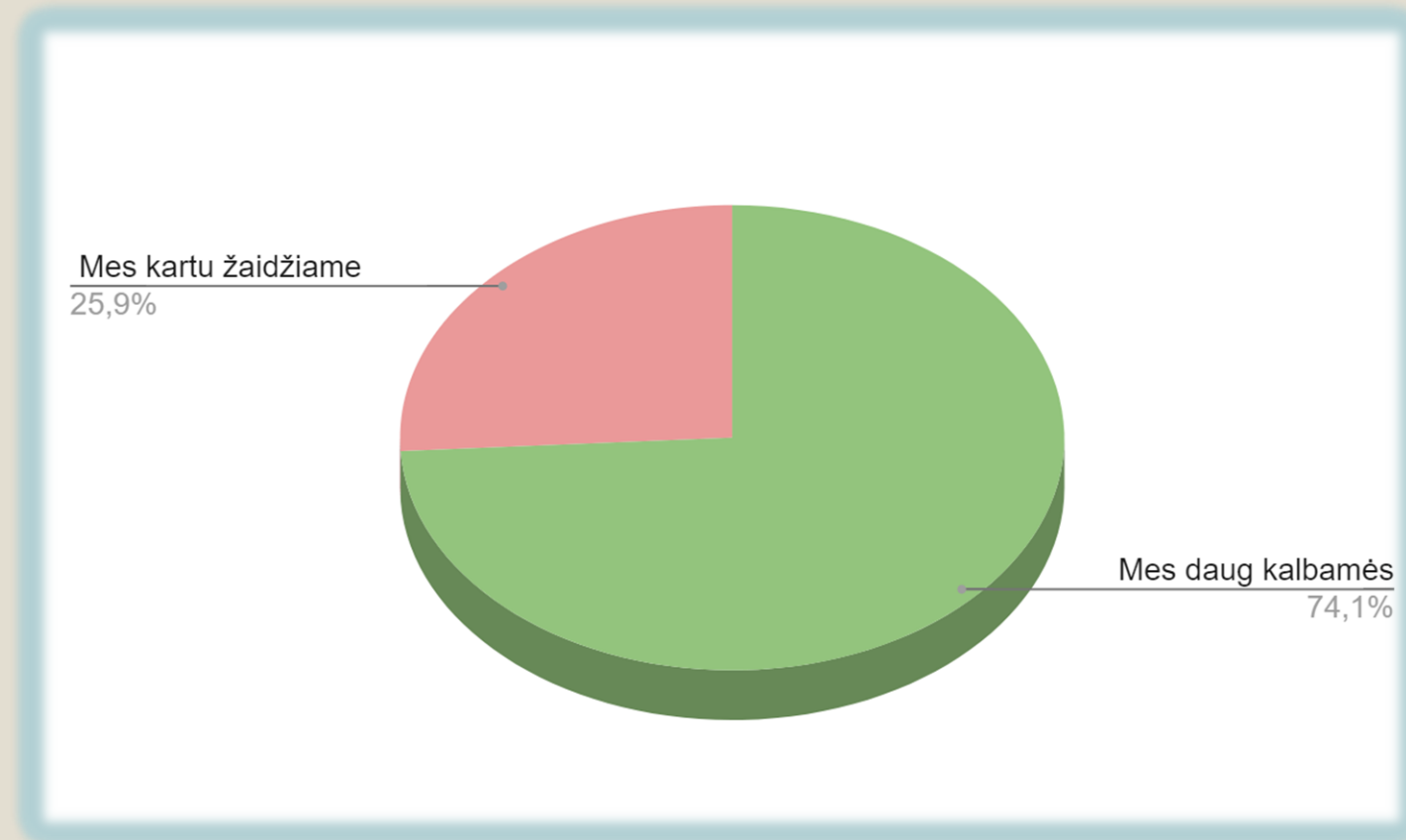

Ar turi klasėje draugų?

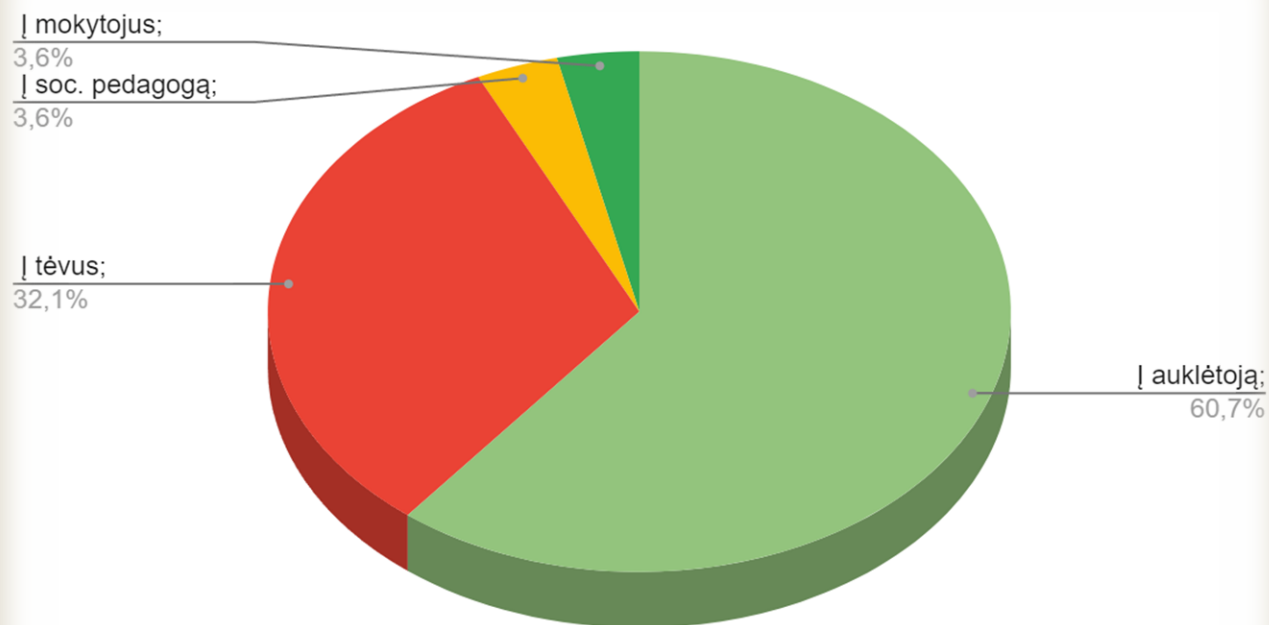

- Taip
- Ne

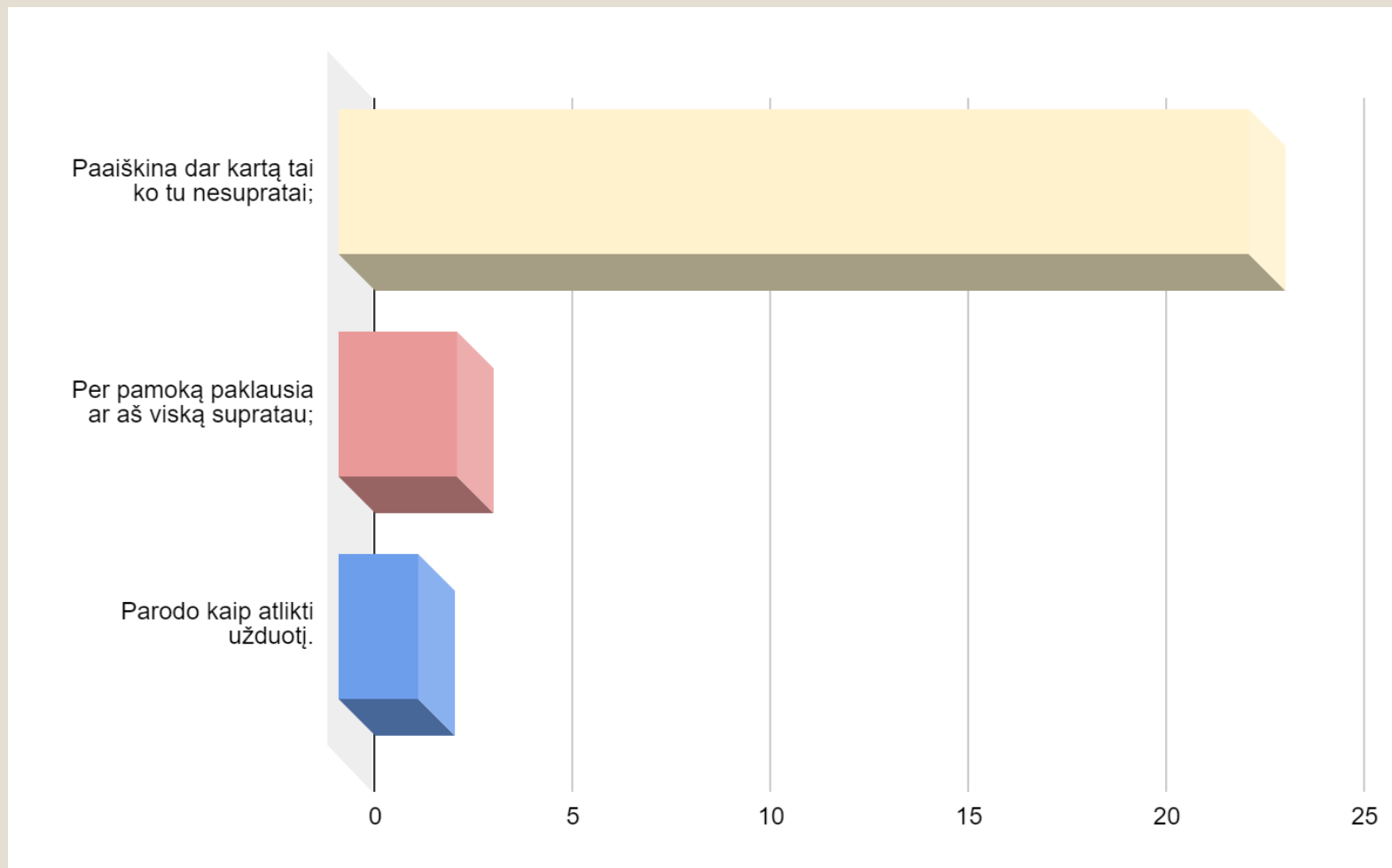
Kaip tu sutari su klasės draugais?

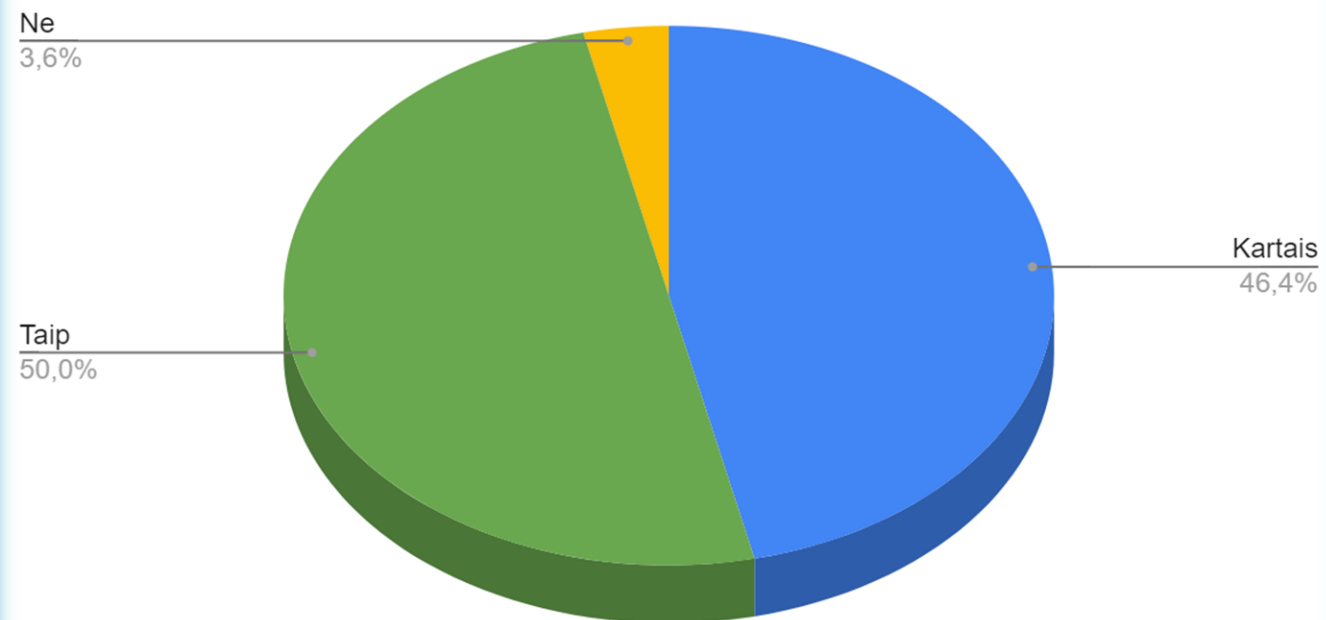
Į ką kreipiesi, kai mokykloje tau kyla problemų?

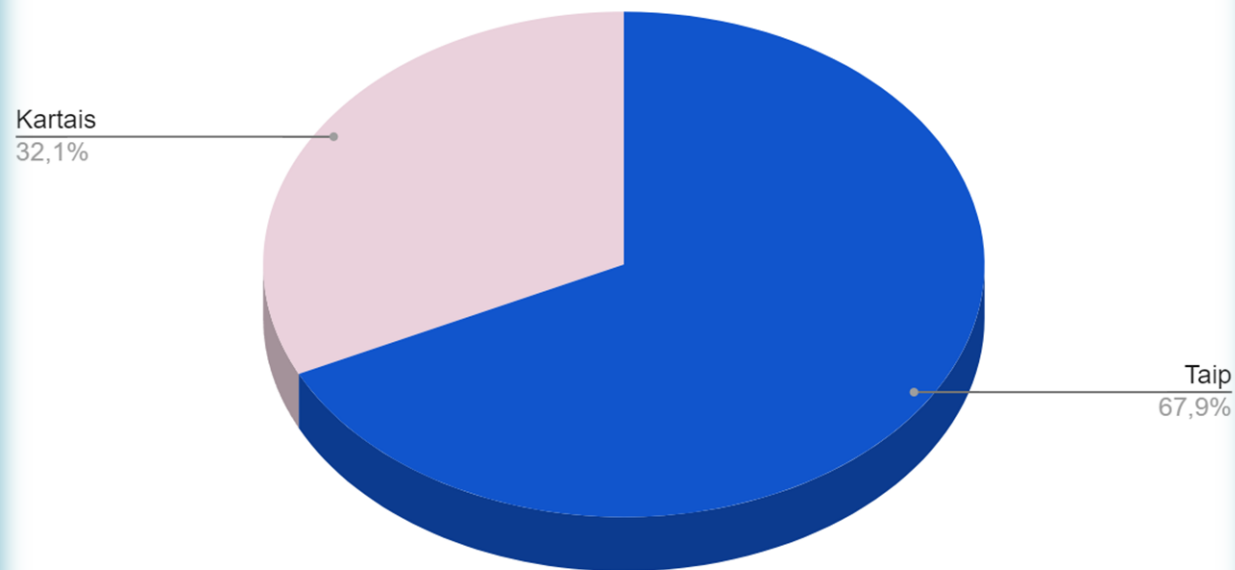
Kaip mokytojai padeda, jeigu tau sunku mokytis?

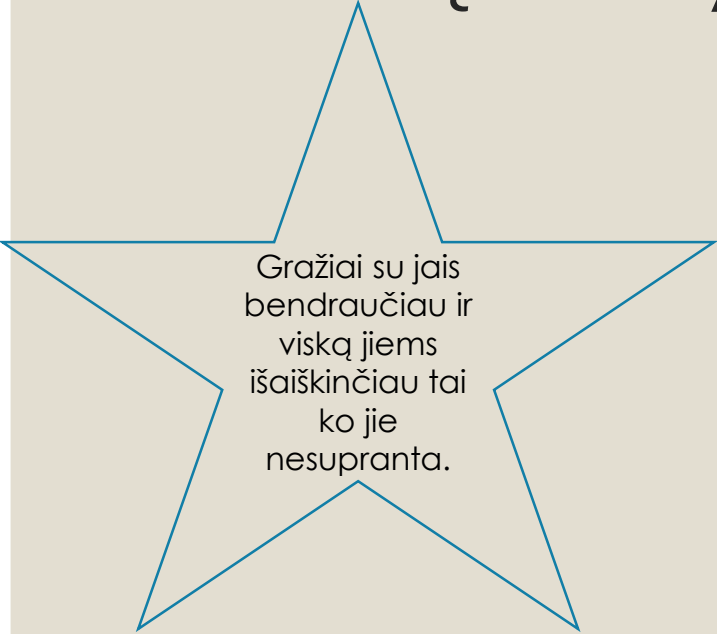
Ar tu su tēvais kalbiesi kas vyksta mokykloje?

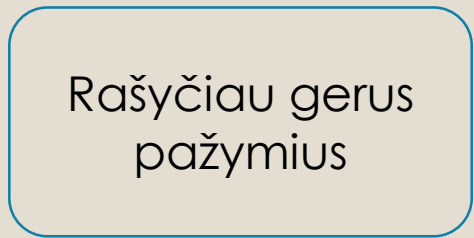
Ar tavo tėvai klausia kaip tau sekasi mokykloje?

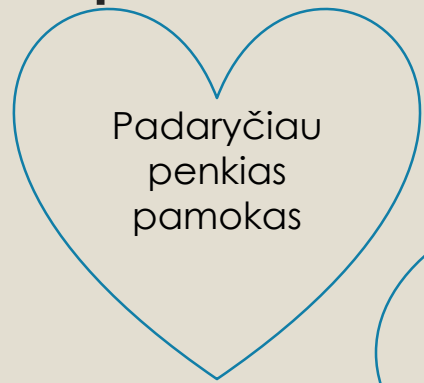
Jeigu būtum mokyklos direktorius/ė, ką darytum kitaip su penktokais?

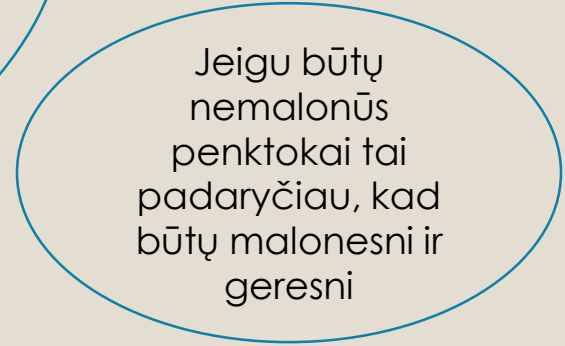
Gražiai su jais bendraučiau ir viską jiems išaiškinčiau, tai ko jie nesupranta.

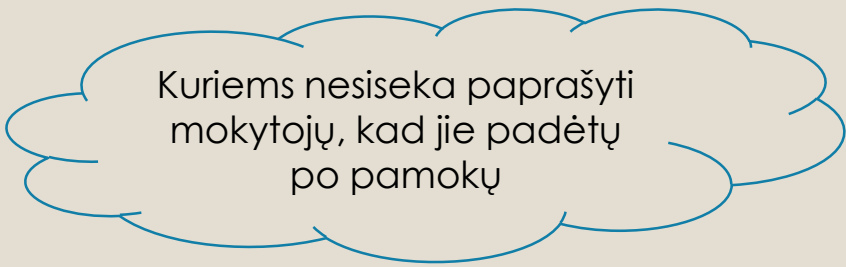
Rašyčiau gerus pažymius

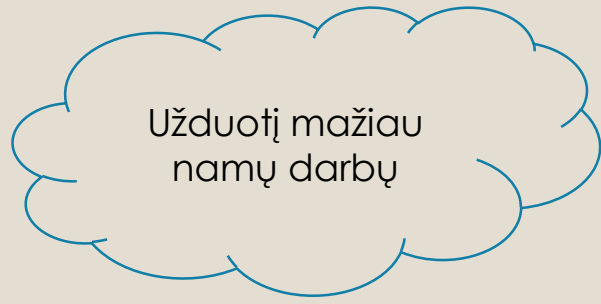
Padaryčiau penkias pamokas

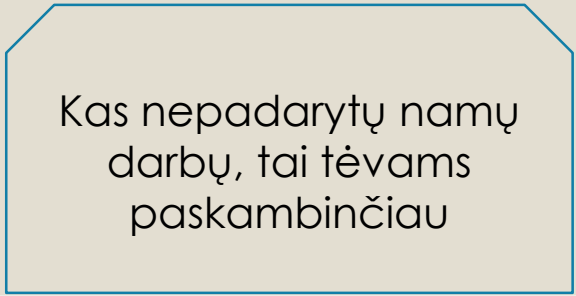
Jeigu būtų nemalonūs penktokai, tai padaryčiau, kad būtų malonesni ir geresni

Kuriems nesiseka paprašyti mokytojų, kad jie padėtų po pamokų

Užduotį mažiau namų darbų

Kas nepadarytų namų darbų, tai tėvams paskambinčiau

Penktadienį be uniformų

Tyrimo išvados

- **Adaptacijos sėkmės, nesėkmės.** Įvertinus gautus tyrimo rezultatus, galima teigti, kad penktos klasės mokiniams gerai pavyko adaptuotis mokykloje. Dauguma džiaugiasi, kad lanko pagrindinę mokyklą, kurioje jaučiasi laimingi, smalsūs. Apie iškilusias problemas mokykloje, dažniausiai kreipiasi pagalbos pas klasės auklėtoją, tėvus. Didžioji dalis mokinių su tėvais dalinasi apie tai kas vyksta mokykloje. Taip pat tėvai domisi kaip jų vaikams sekasi mokykloje.
- **Klasės mikroklimatas.** Gauti rezultatai rodo, kad mokiniai turi klasėje draugų, bei dalinasi daiktais, kartu žaidžia, daug kalbasi.
- **Tarpusavio santykiai su mokytojais.** Patys penktokai nenurodo didelių tarpusavio santykių problemų. Pamokų metu jie dažniausiai sulaukia pagalbos iš mokytojų kai nesupranta užduočių, mokytojai dažniausiai paaiškina dar kartą tai ko nesuprato mokiniai.

Děkoju !

